
PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ PRZEPROWADZONYCH W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU NA LATA 2014-2020 LGD „KRAINA RAWKI”

Fundusze unijne zmieniają polską wieś. Pomagają w tym organizacje takie jak Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Kraina Rawki", która aktywnie od 2006 roku działa w ramach europejskiego programu LEADER na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Początkowo LGD „Kraina Rawki” swoim zasięgiem obejmowała 5 gmin: Biała Rawska, Cielądz, Kowiesy, Rawa Mazowiecka oraz Regnów. W 2008 roku obszar LGD „Kraina Rawki” poszerzył się o Gminę Sadkowice, a następnie w 2015 roku o kolejne gminy: Żelechlinek, Puszcza Mariańska i Wiskitki. We wrześniu 2022 roku Miasto Rawa Mazowiecka zostało przyjęte w poczet członków stowarzyszenia, co oznacza, że w kolejnej perspektywie środków unijnych LGD „Kraina Rawki” będzie działać na terenie całego powiatu rawskiego.

Działalność LGD została szczegółowo przedstawiona w dokumencie zatytułowanym Strategia Rozwoju Lokalnego kierowanego przez Społeczność Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki” prezentującym kierunki rozwoju i planowanych działań - założonych do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Lokalna Strategia Rozwoju powstała w oparciu o aktywny udział władz i społeczeństwa w całym procesie jej formułowania, a w wyniku jej oceny przez Samorząd Województwa Łódzkiego znalazła się na 4 miejscu w rankingu wszystkich lokalnych grup działania naszego województwa. Umowa ramowa na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 została podpisana w maju 2016 roku.

Środki otrzymane na jej realizację w kwocie ponad 11 milionów złotych pozwoliły LGD „Kraina Rawki” na szeroką aktywizację społeczeństwa lokalnego, realizację wielu projektów, w tym przeprowadzenie konkursów na rozwój i rozpoczynanie działalności gospodarczych, rozwój infrastruktury publicznej - rekreacyjnej, kulturalnej i turystycznej, realizacji projektów grantowych i projektów współpracy oraz zarządzanie. Te środki skierowane były do mieszkańców, przedsiębiorców, instytucji publicznych czy też organizacji pozarządowych. Dzięki takiemu wsparciu mieszkańcy obszaru LGD „Kraina Rawki” mają szansę wpływać na aktywizację i rozwój swoich małych ojczyzn.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Jednym z najważniejszych elementów rozwoju obszarów wiejskich jest wsparcie przedsiębiorczości, na którego realizację zaplanowano kwotę dofinansowań o łącznej wartości **ponad 4,5 miliona złotych**. Środki te pozwoliły LGD „Kraina Rawki” na dofinansowanie 13 istniejących przedsiębiorstw, a także na utworzenie 22 nowych działalności gospodarczych przez mieszkańców z obszaru LSR. Dofinansowania te przełożyły się na utworzenie **ponad 40 nowych miejsc pracy**, w różnych typach przedsiębiorstw.

TreeHouses Olszanka

W ramach realizowanej operacji Pani Karolina Banasiak rozpoczęła działalność w zakresie usług noclegowych. W Gminie Puszcza Mariańska oferuje innowacyjną usługę - nocleg w domkach na drzewach, które znajdują się w pięknym lesie. Otrzymane dofinansowanie w wysokości 70 000 zł zostało przeznaczone na zakup wyposażenia domków. Miejsce jest idealne dla osób, które kochają naturę.
www.treehouses.pl [FB@TreeHouses Olszanka](https://www.facebook.com/TreeHousesOlszanka)

Paint it Paintball

Pan Jakub Pawlak z Gminy Wiskitki otrzymane dofinansowanie przeznaczył na stworzenie pola paintballowego. 70 000 zł pozwoliło m.in. na zakup odpowiedniego sprzętu pozwalającego na grę w paintball dla osób powyżej 13 roku życia, sprzętu do gry w splatmaster, czyli bezpieczniejszego odpowiedni-

ka gry paintball pozwalającego na grę od 9 roku życia, wprowadzając innowacyjną usługę na terenie LGD.
www.paintit.pl [FB@paintitpaintball](https://www.facebook.com/paintitpaintball)

Rehabilitacja Medyczna - Sławomir Mundzia

W Żelechlinku Pan Sławomir Mundzia zrealizował operację polegającą na budowie nowego budynku, w którym prowadzi usługi rehabilitacyjne i odnowy biologicznej. W ramach dofinansowania przygotowano obiekt do prowadzenia usług rehabilitacyjnych i zakupiono część wyposażenia. Dzięki realizacji tej inwestycji na obszarze wiejskim mieszkańcy mają dostęp do usług rehabilitacyjnych na wyższym poziomie.

[Akacyjowa 2, 97-226 Żelechlinek](https://www.google.com/maps/place/Akacyjowa+2,+97-226+Żelechlinek)

Pałac "Zameczek" - Jolanta Gos

W Białej Rawskiej Pałac „Zameczek” przeszedł bardzo dużą zmianę przy wsparciu finansowym uzyskanym za pośrednictwem LGD „Kraina Rawki”. Pani Jolanta Gos pozyskała 267 710 zł na rozwój działalności gospodarczej poprzez stworzenie miejsc noclegowych. Dodatkowo w ramach 2 konkursów na zachowanie dziedzictwa lokalnego otrzymała środki na remont elewacji zabytku - 120 000 zł oraz na remont wieży widokowej w zabytkowym „Zameczku” - 97 940 zł.

[FB @Pałac Biała Rawska](https://www.facebook.com/PalacBialaRawska)

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki” wspiera nie tylko operacje w zakresie przedsiębiorczości, a w ramach ogłaszanych konkursów wybierane są również operacje indywidualne i granty, czyli inicjatywy finansowane w ramach PROW 2014-2020, dzięki którym mieszkańcy, organizacje i instytucje mogą otrzymać dofinansowanie na realizację własnych pomysłów

W ramach operacji indywidualnych i projektów grantowych modernizowane i wyposażane są świetlice wiejskie, budowane miejsca rekreacji takie jak siłownie zewnętrzne, altany wiejskie, place zabaw, organizowane są wydarzenia kulturalne i promocyjne, powstaje infrastruktura turystyczna oraz realizowane są przedsięwzięcia mające na celu zachowanie dziedzictwa lokalnego.

W okresie ostatnich 6 lat LGD przyznało wsparcie finansowe w kwocie **ponad 3 miliony złotych dla 88 Grantobiorców** - organizacji pozarządowych, instytucji i parafii, w ramach 22 ogłoszonych konkursów grantowych, gdzie maksymalna kwota wsparcia to **50 000 zł**. W konkursach na operacje indywidualne, w których kwota dofinansowania wynosiła średnio 120 000 zł startowały głównie Jednostki Sektora Finansów Publicznych, ale również stowarzyszenia, przedsiębiorcy i parafie. Łączna kwota przyznanych środków to **ponad 1,5 miliona złotych**.

47 naborów wniosków
137 wspartych projektów
5 projektów współpracy, w tym
3 międzynarodowe projekty
1,5 mln zł na 14 inwestycji podmiotów społecznych, publicznych i gospodarczych
4,5 mln zł na rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
22 nowe działalności gospodarczych
13 rozwiniętych firm
42 nowe miejsca pracy

88 Grantów na ponad 3 miliony złotych:

- **31** obiektów Infrastruktury turystycznej
- **24** rozwinięte świetlice wiejskie
- **15** siłowni zewnętrznych
- **13** działań promocyjnych
- **10** placów zabaw
- **9** działań aktywizujących mieszkańców
- **7** rozwiniętych obiektów infrastruktury sportowej
- **7** altan wiejskich
- **4** renowacje zabytków

DOBRE PRZYKŁADY PROJEKTÓW

Grant pt. „Zapisać Niezapisane: warsztaty i wydarzenia skierowane do mieszkańców LGD Kraina Rawki” realizowany przez Fundację KONTRA/BANDA miał na celu promocję obszaru LGD. W ramach pierwszej części projektu odbyły się 7 dniowe warsztaty pt. „#ETNOChallenge”, które miały na celu podniesienie wiedzy młodych mieszkańców na temat zasobów turystycznych regionu LGD „Kraina Rawki” oraz przygotowanie broszury informacyjno-promocyjnej. Podczas 42 godzin warsztatów uczestnicy poznali nowe miejsca, które warto odwiedzić, wymienili się historiami i lokalnymi ciekawostkami oraz odkryli nowy rodzaj historii, tzw. historii indywidualnej. Druga część projektu obejmowała organizację wydarzenia pt. „Festiwal Stu Sztuk: Kraina Rawki”, podczas którego odbyły się warsztaty artystyczne (teatralne, plastyczne, muzyczne), w których wzięło udział 46 osób. Festiwal to również wydarzenia artystyczno-społeczne, tj. spektakl, koncert, ogniska, pokazy pirotechniczne, w których łącznie wzięło udział 300 osób.

W ramach grantu pt. „Stworzenie Małego Muzeum Drewna” w Wólce Lesiewskiej (gmina Biała Rawska) powstało lokalne muzeum poświęcone tematyce drewna. W muzeum można zapoznać się z narzędziami do obróbki drewna kiedyś i dzisiaj, można poszerzyć swoją wiedzę na temat zastosowania drewna w codziennym życiu człowieka, obejrzeć filmy edukacyjne o naszej pięknej przyrodzie najpierw z drzewem, a później z drewnem w roli głównej. Lokalizacja muzeum nie jest przypadkowa, znajduje się ono na skraju lasu, w miejscu gdzie działa wieś tematyczna - Wioska Mchu i Paproci Wólka Lesiewska oraz zagroda „Stolarenka pod Paprocią”. Muzeum drewna stworzone przez Stowarzyszenie „Miłośnicy Drewna” doskonale uzupełnia ofertę edukacyjną i turystyczną tego miejsca.

Na terenie LGD od 2012 roku działają wioski tematyczne, które potrzebowały rozwinąć swoją infrastrukturę turystyczną, aby pełniła funkcję informacyjno-promocyjną. W ramach grantu pt. „Budowa witaczy w Wioskach i Zagrodach Tematycznych Krainy Rawki” zaprojektowano i zamontowano 13 sztuk witaczy w 5 wioskach i 2 zagrodach tworzących sieć Wiosek i Zagród Tematycznych Krainy Rawki przy Stowarzyszeniu Oświatowo-Edukacyjno-Wychowawczym SOWA. Witacze przyczyniły się do wizualizacji miejsc turystycznych w terenie i trwałego zaistnienia położenia Wiosek i Zagród Tematycznych Krainy Rawki w świadomości zarówno mieszkańców jak i odbiorców spoza naszego obszaru.

Projekt pt. „Podróże kulinarne w "Krainie Rawki" - warsztaty kulinarne dla mieszkańców gminy Regnów” realizowany przez Gminny Dom Kultury w Rylsku powstał z potrzeby stworzenia oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Gminy Regnów oraz przestrzeni do rozwijania ich kompetencji i pasji. W ramach grantu w profesjonalnym studiu kulinarnym w Łodzi przeprowadzono 4 warsztaty z cyklu „Podróże kulinarne”. Uczestnicy poznali kuchnie z różnych stron świata: tajską, włoską, japońską i meksykańską. Dzięki projektowi uczestnicy zobaczyli jak w kreatywny sposób można spędzić czas wolny, zdobyli wiedzę o egzotycznych produktach, poznali potrawy z różnych zakątków świata oraz nabyli praktyczną wiedzę na temat wpływu żywności na zdrowie i samopoczucie.

Na zakończenie projektu zorganizowano spotkanie podsumowujące, podczas którego uczestnicy warsztatów przygotowali wybrane potrawy z poznanych kuchni świata i mogli pochwalić się zdobytą wiedzą i umiejętnościami przed mieszkańcami Gminy Regnów.

PREZENTACJA WYBRANYCH PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ LGD „KRAINA RAWKI” W OKRESIE 2016-2023

Działalność LGD „Kraina Rawki” to również współpraca z innymi organizacjami, dlatego w Lokalnej Strategii Rozwoju zaplanowano realizację projektów współpracy międzyregionalnych i międzynarodowych. Na ten cel przeznaczono 857 200 zł. Idea współpracy jest jedną z siedmiu podstawowych zasad, na których opiera się podejście LEADER. W ramach LSR zrealizowano 4 operacje, a w latach 2023-2024 roku realizowany jest ostatni międzynarodowy projekt współpracy.

„Bocian Biały w krajobrazie polskiej wsi” to projekt współpracy realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania "Gniazdo". Jednym z zadań była budowa nowych oraz naprawa istniejących gniazd bociana białego na obszarze działania stowarzyszeń. Na terenie LGD „Kraina Rawki” zostało wybudowanych 5 nowych gniazd bocianich w następujących miejscowościach: Cielądz, Mroczkowice (gm. Cielądz), Wola Pękoszewska (gm. Kowiesy), Budy Kałki (gm. Puszcza Mariańska), Lutobory (gm. Sadkowice) oraz zostały zamontowane 4 platformy na bocianie gniazdo: Regnów, Podskarbice Szlacheckie (gm. Regnów), Lewin oraz Rudka (gm. Sadkowice). W celu pokazania dobrych przykładów w wykorzystaniu zasobów przyrodniczych do zbudowania oferty turystycznej został zorganizowany wyjazd studyjny do Wioski Bocianie w Niedźwiedzicach na Dolnym Śląsku, w którym wzięło udział 50 osób. Rezultatem rzeczowym projektu było wydanie publikacji edukacyjnej na temat życia i ochrony bociana białego.

„Kreator Przedsiębiorczości” to projekt, który zdobył nagrodę na najlepszy projekt współpracy w Polsce w konkursie organizowanym przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich.

Ten projekt współpracy był realizowany przez 20 lokalnych grup działania z Polski oraz 1 partnera zagranicznego. Założeniem projektu był wzrost wiedzy na temat przedsiębiorczości wśród dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów szkół podstawowych, wymiana doświadczeń w zakresie rozwijania przedsiębiorczości, poprawa jakości funkcjonowania przedsiębiorstw jak również podmiotów otoczenia biznesu oraz organizacji skupionych wokół projektu. W ramach projektu Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki” realizowała działania związane z Laboratorium Przedsiębiorczości, podzielone na 2 działania: „Przedsiębiorcze Dzieci” i „Junior Biznes” oraz utworzyło Lokalne Centrum Wspierania Przedsiębiorczości.

Projekt współpracy pt. „**Kompetencje, Kreatywność, Kobiectość**” realizowany był w partnerstwie z organizacjami z województwa mazowieckiego: LGD "Ziemia Chełmońskiego" i LGD „Zielone Partnerstwo”. Skierowany był do kobiet - aktywnych mieszkanki z obszaru LGD, które chcą zmienić coś w swoim życiu. Projekt rozpoczął się Festiwałem Kobiet Kreatywnych „Babki w Babsku”, w którym wzięło udział 60 kobiet. Podczas wydarzenia przeprowadzono wykład motywacyjny pt. "Uwierz w siebie i weź życie w swoje ręce", odbyły się warsztaty rękodzieła oraz przeprowadzono warsztaty relaksacyjne. Zorganizowano cykl ogólnodostępnych szkoleń on-line podnoszących kompetencje z zakresu ekonomii społecznej i budowania wizerunku w mediach społecznościowych do wykorzystania w celach rozwoju w sferze działalności społecznej oraz rozwoju kariery zawodowej i działań biznesowych. W ramach projektu zorganizowano wyjazd warsztatowo-integracyjny do „Krainy Rumianku” - miejsca, które tworzą silne kobiety oraz warsztaty wizerunku, wizażu i fotografii. Dzięki spotkaniom i warsztatom uczestniczki miały okazję stworzyć satysfakcjonujące relacje, odnaleźć wewnętrzną siłę, wzmocnić samoocenę, otrzymać wsparcie w rozwoju osobistym, a także wyznaczyć sobie nowe kierunki zmian w życiu zawodowym, społecznym i prywatnym.

Celem działalności Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i zwiększenie aktywizacji mieszkańców oraz ich integracji. Podczas wdrażania Lokalnej Strategii zrealizowano projekty i działania aktywizujące mieszkańców obszaru LGD. Od 2016 roku zorganizowano wiele warsztatów spotkań, szkoleń, wyjazdów i konkursów, które wzbudzały zainteresowanie i były pozytywnie odbierane przez lokalne środowisko.

W latach 2022-2023 LGD „Kraina Rawki” zrealizowało dwie operacje własne, które miały na celu zwiększenie aktywności i integracji mieszkańców. Projekty pt. „Aktywna i pełna pasji Kraina Rawki - organizacja warsztatów” i „Żyj z pasją w Krainie Rawki - organizacja wydarzeń aktywizujących i integrujących mieszkańców LGD” były odpowiedzią na problem wskazany w Lokalnej Strategii Rozwoju - zbyt mała ilość wydarzeń integrujących i aktywizujących mieszkańców. W każdym projekcie zorganizowano po 9 warsztatów rękodzieła, m.in. takich jak warsztaty plecionkarskie, tkackie, garncarskie, florystyczne i kosmetyczne. W ramach operacji zorganizowano także wyjazd na warsztaty zielarskie do „Ziołowego Zakątka”, wyjazd warsztatowo-integracyjny „Magiczne Podlasie” oraz

wizyty studyjne na terenie LGD, w Winnicy Braci Petrasz w Lisnej oraz w Lawendówce w Ossie i Wiosce Dębowej Julianów. Wszystkie wydarzenia cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców.

LGD „Kraina Rawki” realizuje działania na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, wspomaga rozwój wspólnot i społeczności lokalnych poprzez wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców. Od 2010 roku w ramach działania „Granty Krainy Rawki” finansowanego ze środków własnych stowarzyszenia zrealizowano **26 naborów**, dofinansowano **744 operacje**, a kwota przyznanych środków na małe inicjatywy lokalne wynosi **ponad 2 miliony złotych**. „Granty Krainy Rawki” to autorski pomysł stowarzyszenia na szybkie i sprawne przekazywanie funduszy. Bezpośredni kontakt z minimalizacją formalności, ograniczona do minimum biurokracja i współpraca oparta na zaufaniu to cechy „Grantów Krainy Rawki” sprzyjające aktywności lokalnych społeczności.

Misją Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki” jest podejmowanie działań, które przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności i rozwoju gospodarczego całego obszaru LGD, aktywizując społeczność lokalną, wykorzystując walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne obszaru. Stowarzyszenie ma realny wpływ na rozwój gmin objętych działaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, a to wszystko dzięki udanej współpracy z samorządami, aktywnymi przedsiębiorcami, a także liderami obszarów wiejskich, organizacjami i instytucjami kultury.

Wielość działań w różnych obszarach, szkolenia i integracja mieszkańców, wymiana dobrych praktyk, wsparcie finansowe i merytoryczne sprawiają, że członkowie lokalnych organizacji społecznych szczególnie cenią to, że mogą realizować swoje cele i pomysły razem z LGD „Kraina Rawki”.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Artykuł współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Materiał opracowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”.